

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Dato: 9. august 2017

Dokument nr. 75442/17

*Til kapitel 1**Til § 1*

Med bestemmelsen indsættes en definition af, hvad der i denne lov forstås ved et 'trossamfund'.

Bestemmelsen er formuleret med udgangspunkt i Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfunds praksis, som er baseret på forarbejderne til ægteskabsloven samt den forfatningsretlige fortolkning af begrebet 'trossamfund'.

Definitionen indebærer, at der ved et 'trossamfund' forstås et fællesskab, hvis medlemmer samles om en tro på magter, som står over mennesker og naturlove, efter udformede læresætninger og ritualer.

Det foreslås samtidig, at den hidtidige sondring mellem 'anerkendte' og 'godkendte' trossamfund afskaffes. Dette betyder, at der fremover anvendes en samlet terminologi for de trossamfund, der søger om offentlig anerkendelse, nemlig 'anerkendte' trossamfund.

Af det første led af definitionen – 'Ved trossamfund forstås et fællesskab' – fremgår det, at trossamfundet skal være en forenet gruppe af mennesker (et 'samfund', et 'fællesskab'). Trossamfundet kan således ikke bestå i kun en enkeltpersons idéer og tanker, men idéerne skal deles af et fællesskab.

Det andet led – 'hvis medlemmer samles om en tro på magter, som står over mennesker og naturlove' – bestemmer, at fællesskabet skal mødes omkring en religiøs tro. Formuleringen omfatter - i overensstemmelse med grundlovens § 67 - ikke blot monoteistiske, men også polyteistiske religioner, dvs. religioner, der bygger deres lære på én eller flere guder eller guddommelige instanser. Formuleringen omfatter imidlertid også religioner, der ikke samler sig om egentligt guddommelige instanser, men bygger på en tro på en mere ubestemt kraft eller magt af ikke-fysisk, transcendent art, f.eks. visse grene af buddhismen. Rene livssynssamfund eller filosofiske foreninger falder uden for formuleringen. Dette gælder også f.eks. rent kulturelt-etniske foreninger, hvilket også har været tilfældet i den hidtidige praksis med godkendelse af trossamfund i medfør af ægteskabsloven.

Det sidste led – 'efter udformede læresætninger og ritualer' – henviser til, hvordan troen er udformet. Heri er der en lige vægtning af henholdsvis læresætninger, som kan være religiøse tekster, og ritualer, der forstås som religiøse handlinger eller forskrifter for sådanne handlinger.

*Til kapitel 2**Til § 2*

Bestemmelsen er en konstaterende bestemmelse knyttet til grundlovens § 67, hvorefter et trossamfund frit kan dannes, såfremt det har et lovligt formål.

Bestemmelsen sikrer således den enkelte borgers ret til religionsfrihed, dog inden for den øvrige lovgivnings rammer, og kun såfremt trossamfundets formål ikke er i strid med gældende ret.

Lovforslaget indebærer således ikke, at statens anerkendelse i medfør af bestemmelserne i lovforslagets kapitel 3 er en forudsætning for, at borgerne kan danne et trossamfund. Anerkendelsen er derimod nødvendig, hvis trossamfundet ønsker at opnå offentlig bemyndigelse til, at dets forkyndere kan foretage vielser, fradragsret for gaver eller opholdstilladelse til forkyndere i medfør af udlændingelovens § 9 f.

Til § 3

Bestemmelsen er en lovfæstelse af gældende praksis og understreger den enkelte borgers ret til religionsfrihed.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med grundlovens § 67, hvoraf det følger, at borgerne har ret til at forene sig i et samfund for at dyrke Gud på en måde, der stemmer overens med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.

Med betegnelsen 'religiøse ritualer' forstås trossamfundets centrale tekstritualer. 'Religiøse ritualer' kan f.eks. vedrøre vielse, begravelse eller almindelig gudstjeneste, fredagsbøn m.v.

Ved 'religiøse skikke' forstås sådanne særlige traditioner eller handlinger, som uden at have karakter af ritualer indgår i trossamfundets religionsudøvelse.

Med begrebet 'religiøs undervisning' forstås undervisning med et overvejende fokus på trossamfundets lære og tolkning af traditioner. Trosoplæring er ofte et vigtigt element i alle religioner, men kan være ekstra vigtig for religiøse minoriteter, fordi trossamfundets undervisning kan være den eneste måde at videreføre viden om trossamfundets lære. I nogle tilfælde kombineres religiøs undervisning med sprogundervisning og undervisning om kultur i de trossamfund, som er opstået pga. migration.

Med formuleringen understreges afgrænsningen af religionsfriheden i overensstemmelse med grundlovens § 67, således at retten til religionsudøvelse afgrænses af, at der ikke ved udøvelsen af religionen opfordres til eller foretages noget, der strider mod bestemmelser fastsat ved lov eller i medfør af lov. Den anvendte formulering '.... ikke herved opfordres til eller foretages noget, der strider mod bestemmelser fastsat ved lov eller i medfør af lov', svarer til grundlovens § 67, sidste sætning, således som den nu fortolkes og i en mere nutidig sprodragt. Bestemmelsen skal således også, som tilfældet er med grundlovens § 67, fortolkes i lyset af væsentlighedskriterier og proportionalitetsprincipper.

Til § 4

Bestemmelsen fastslår trossamfundets ret til at udpege personer til at varetage et forkynderembede, rituel ledelse eller tilsvarende. Bestemmelsen lovfæster

denne ret – der også følger af grundlovens § 66 – hvorefter én eller flere personer i et trossamfund kan udpeges til at varetage særlige opgaver i trossamfundet.

Det er en forudsætning, at sådanne udpegede embedsindehavere har lovligt ophold i Danmark. Bestemmelsen skal derfor ses i sammenhæng med lovforslagets § 25 sammenholdt med udlændingelovens § 9 f, der fastsætter regler om opholdstilladelse til religiøse forkyndere m.fl.

Bestemmelsen har således særlig praktisk betydning i de tilfælde, hvor et trossamfund ønsker, at én eller flere personer, som ikke aktuelt har opholdstilladelse, skal kunne varetage et forkynderembede, rituel ledelse eller tilsvarende. I sådanne tilfælde er det en forudsætning, at reglerne i udlændingelovens § 9 f er opfyldt, og at personen kan meddeles opholdstilladelse under henvisning til, at den pågældende skal varetage et forkynderembede m.v.

Til § 5

Bestemmelsen lovfæster gældende praksis om trossamfunds mulighed for at opføre religiøse bygninger. Herved forstås f.eks. kirker, moskéer, synagoger og templer, som trossamfundene benytter i forbindelse med deres religionsudøvelse.

Retten til at opføre religiøse bygninger er samtidig betinget af, at reglerne i den øvrige lovgivning om bygningsmæssige krav m.v. er opfyldt, herunder planregler og hensynet til det omkringliggende samfund. Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke er fastsat regler, der begrænser brugen af synlige religiøse symboler på de bygninger, der ønskes opført.

Det er efter bestemmelsens ordlyd ikke en forudsætning for, at et trossamfund – inden for gældende lovgivning om bygningsmæssige krav m.v. – kan opføre en religiøs bygning, at trossamfundet er anerkendt i medfør af lovforslagets kapitel 3. Også trossamfund, der ikke er anerkendte, vil således have den beskrevne mulighed for at opføre religiøse bygninger.

Udgifterne til byggeriet finansieres af trossamfundet selv.

Til § 6

Efter den nugældende § 16, stk. 2, i lov om begravelse og ligbrænding, jf. lovbekendtgørelse nr. 906 af 25. juni 2013, kan kirkeministeren tillade trossamfund uden for folkekirken at anlægge egne begravelsespladser. Tilladelsen betinges af, at der stilles sikkerhed for begravelsespladsens vedligeholdelse. Sikkerhedens art og størrelse fastsættes af kirkeministeren.

Med den foreslåede *stk. 1* videreføres denne ret, ligesom det tydeliggøres, at trossamfundet har ansvaret for driften af begravelsespladsen. Trossamfundene har således ansvaret for, at begravelsespladserne administreres korrekt, og at begravelsespladserne vedligeholdes forsvarligt og i overensstemmelse med de gældende regler herom.

Egne begravelsespladser kan kun anlægges efter ansøgning til kirkeministeren, der som den ressortansvarlige minister for kirkegårde i Danmark har kompetencen til at vurdere de juridiske og praktiske konsekvenser ved ansøgningen.

Side 4
Dokument nr. 75442/17

Med forslaget til *stk. 2* fastsættes kravene til ansøgningen, herunder at denne skal ledsages af en vedtægt om bestyrelse, tilsyn og benyttelse m.v. af begravelsespladsen, samt oplysninger om de særlige forhold, der gør sig gældende i henseende til gravstedernes udformning og beståen. Med muligheden for at anlægge og drive begravelsespladser følger således også en række krav til den måde, trossamfundet administrerer og varetager opgaven på i praksis. En nærmere beskrivelse af dette vil skulle fremgå af vedtægterne.

Tilladelse til anlæg af begravelsesplads forudsætter, at begravelsespladsen kan etableres inden for rammerne af gældende kommunalplaner, kommuneplantillæg og lokalplaner. Endvidere forudsættes det, at det pågældende areal er erklæret egnet til anlæg af begravelsesplads af Styrelsen for Patientsikkerhed. Trossamfundet skal selv sørge for at kontakte kommunen og sundhedsmyndighederne for at få afklaret disse forhold.

Ansøgningen om anlæg af begravelsespladser for anerkendte trossamfund kan ligesom efter nugældende lovgivning betinges af, at der stilles sikkerhed for begravelsespladsens vedligeholdelse. Sikkerhedens art og størrelse fastsættes af kirkeministeren.

Kravene i *stk. 2* svarer til de krav, der i dag kan stilles i medfør af § 16, *stk. 4-5*, i lov om begravelse og ligbrænding.

Med bestemmelsen i *stk. 3* bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler om oprettelse af begravelsespladser for trossamfund uden for folkekirken. Dette giver plads til fremover at udstede bekendtgørelser tilpasset de på tidspunktet gældende samfundsmæssige forhold.

Til kapitel 3

Til § 7

Forslaget til bestemmelsens *stk. 1, nr. 1*, fastslår kravet om, at et trossamfund kan registreres som anerkendt trossamfund, såfremt det har mindst 50 myndige medlemmer, der enten har fast bopæl i Danmark eller dansk indfødsret. Sidstnævnte persongruppe er medtaget, så de personer, der er udstationeret eller af anden tilsvarende grund ikke har bopæl i Danmark, er omfattet af bestemmelsen.

Efter gældende godkendelsespraksis er kravet 150 medlemmer for trossamfund og 50 medlemmer for menigheder med tilknytning til en af verdensreligionerne.

Bestemmelsen lemper således kravet til antal medlemmer, mens det stadig er et krav, at trossamfundet skal dokumentere, at medlemmerne er myndige, og at de enten har fast bopæl i Danmark eller dansk indfødsret.

Dokumentationen herfor vil være opfyldt, såfremt trossamfundet i tilknytning til ansøgningen erklærer, at trossamfundet har 50 myndige medlemmer. Det er som udgangspunkt ikke nødvendigt at fremlægge en fortegnelse over trossamfundets myndige medlemmer, jf. lovforslagets § 7, stk. 3.

Den overvejende begrundelse for at lempe kravet om 150 medlemmer er, at det for visse mindre trossamfund kan være svært at opfylde dette krav. Derudover vil en lempelse af medlemskravet formentlig tilskønne flere trossamfund til at søge om anerkendelse, hvilket vil medvirke til bedre overblik over de trossamfund, som er etableret i Danmark. Det bemærkes i øvrigt, at der inden for folkekirken eksisterer et tilsvarende krav om, at ansøgning om oprettelse af en valgmenighed skal være underskrevet af 50 folkekirkemedlemmer, som har stemmeret ved valg til menighedsråd.

Forslaget til *stk. 1, nr. 2*, har sammenhæng med grundlovens § 67, hvoraf det følger, at borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på en måde, der stemmer overens med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.

Bestemmelsen er en lovfæstelse af gældende praksis og sikrer således den enkelte borgers ret til religionsfrihed, dog inden for den øvrige lovgivnings rammer, og kun såfremt trossamfundets formål ikke er i strid med gældende ret.

Med forslaget til *stk. 2, nr. 1-4*, lovfæstes den nugældende praksis, hvorefter en anmodning om anerkendelse skal indeholde oplysninger om navn og hjemsted for trossamfundet, antal myndige medlemmer af trossamfundet, trossamfundets vedtægter og navn og adresse på den i forhold til Trossamfundsregistret ansvarlige kontaktperson.

Forslaget til *stk. 2, nr. 5*, fastsætter kravene til den tekst, som trossamfundet i eller i forbindelse med ansøgningen skal indsende. Teksten skal udtrykke, beskrive eller henvise til trosgrundlaget eller læretraditionen i trossamfundets religion, hvilket er en lempelse i forhold til den nugældende praksis, hvor der skal indsendes en egentlig trosbekendelse eller anden tilsvarende tekst, som indeholder religionens læregrundlag og/eller læretradition.

Lempelsen foreslås som følge af, at en række trossamfund ikke praktiserer deres religion på baggrund af egentlig trosbekendelse eller anden tilsvarende tekst, som indeholder religionens læregrundlag og/eller læretradition. Det er imidlertid stadig en forudsætning for anerkendelse som trossamfund, at Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund og Kirkeministeriet får en uddybende beskrivelse af det trosgrundlag og/eller læretradition, som trossamfundet er baseret på.

Med forslaget til *stk. 2, nr. 6*, stilles der desuden krav om, at trossamfundet skal indsende dokumentation eller beskrivelse af trossamfundets centrale ritualer, f.eks. vielses- eller begravelsesritualer samt en eventuel gudstjenesteliturgi. Dette svarer i det væsentlige til den nugældende praksis.

I de tilfælde hvor trossamfundets ritualer, med undtagelse af vielsesritualet, har en mindre entydig karakter, vil det være tilstrækkeligt med en overordnet

beskrivelse heraf, ligesom trossamfundet kan fremsende en uddybende beskrivelse af trosbekendelsen.

Side 6
Dokument nr. 75442/17

Gennemgangen af ritualerne eller beskrivelsen tager først og fremmest sigte på at vurdere, hvorvidt ansøgeren opfylder de almindelige kriterier for at være et trossamfund.

Det vil i forbindelse med anerkendelsen blive påset, at ritualerne ikke strider mod dansk rets almindelige regler, herunder regler om indgåelse af ægteskab og ligebehandlingsreglerne. Hvis trossamfundet ikke ønsker at blive anerkendt, jf. lovforslagets kapitel 3, er det dog ikke en forudsætning for retten til religionsudøvelse, at de religiøse ritualer godkendes. I forhold til vielsesritualet bemærkes, at gennemgang sker med henblik på at fastslå, om vielsesritualet opfylder de formelle krav, der i medfør af ægteskabsloven gælder for indstiftelse af ægteskab med borgerlig gyldighed; se herved lovforslagets § 16, stk. 4. Det bemærkes i den sammenhæng, at vielser i trossamfund alene har borgerlig gyldighed, såfremt de foretages i et anerkendt trossamfund af en forkynder, der er bemyndiget hertil, jf. bemærkningerne til lovforslagets §§ 16 ff.

Forslaget til *stk. 2, nr. 7*, indebærer en lovfæstelse af den nugældende praksis om, at trossamfundet skal indsende det seneste årsregnskab, som skal være revideret og give et retvisende billede af trossamfundets økonomiske forhold.

Forslaget til bestemmelsens *stk. 3* angiver Kirkeministeriets mulighed for som godkendende myndighed at få indsigt i en fortegnelse over trossamfundets myndige medlemmer. Af historiske grunde, især eksistensen af fortegnelser over medlemmer af Mosaisk Trossamfund under besættelsen 1940-45, stilles der ikke krav om, at fortegnelsen indsendes til ministeriet, men derimod alene om at ministeriet ved besøg hos trossamfundet kan anmode om at få forelagt fortegnelsen.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med forslaget til § 7, stk. 1, nr. 1, hvorefter godkendelsen som udgangspunkt sker på baggrund af trossamfundets oplysning om antallet af myndige medlemmer. Det vil således kun være rent undtagelsesvist og efter en konkret vurdering, at ministeriet anmoder om indsigt i en medlemsfortegnelse. Dette vil især kunne være tilfældet, hvor ministeriet har en begrundet mistanke om, at trossamfundet bevidst afgiver urigtige oplysninger om antallet af myndige medlemmer, og hvor trossamfundet nægter eller ikke har mulighed for at fremsende de ønskede medlemsfortegnelser til ministeriet. Er der begrundet mistanke om, at personer urigtigt er anført på medlemsfortegnelsen, vil Kirkeministeriet efter omstændighederne kunne pålægge trossamfundet at fremskaffe en erklæring fra de pågældende om, at de er medlemmer af trossamfundet.

Forslaget til *stk. 4* indebærer, at anerkendelsen af det enkelte trossamfund indføres i et elektronisk register, hvorved der også sikres en lettere adgang til indsigt i, hvilke trossamfund der er anerkendt.

Nogle trossamfund er organiseret med en fast struktur af menigheder, forsamlinger eller kredse m.v.

Side 7
Dokument nr. 75442/17

Bestemmelsen angiver trossamfundets mulighed for ved anmodningen om anerkendelse at gøre Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund samt det ressortansvarlige ministerium opmærksom herpå.

Sådanne menigheder, forsamlinger og kredse m.v., som omtalt i stk. 1, anses for omfattet af trossamfundets anerkendelse, såfremt de hver især opfylder betingelserne herfor, jf. forslaget til stk. 2, og såvel trossamfundet som menigheden m.v. anmoder herom. Bestemmelsen fastsætter desuden kravene til trossamfundets anmodning, herunder at denne skal være ledsaget af en angivelse af betegnelse, hjemsted, organisationsforhold og økonomiske forhold.

I forslaget til *stk. 2* uddybes, hvilke betingelser menighederne m.v. skal opfylde. Bestemmelsen henviser til betingelserne i forslaget til § 7, stk. 1, nr. 2, hvilket indebærer, at den enkelte menighed m.v. ikke må opfordre til eller foretage noget, der strider mod bestemmelser i lov eller bestemmelser fastsat i medfør af lov.

Menigheden m.v. skal således opfylde de samme betingelser som trossamfundet bortset fra kravet om mindst 50 myndige medlemmer.

I den nuværende praksis er der en række eksempler på, at menigheder, forsamlinger og kredse, der er en del af et anerkendt eller godkendt trossamfund, har opnået selvstændig godkendelse. Denne mulighed vil efter forslaget bortfalde, såfremt menigheden, forsamlingen eller kredsen angiver at tilhøre et anerkendt trossamfund, og trossamfundet bekræfter dette. At muligheden for selvstændig anerkendelse bortfalder, ændrer ikke ved, at menigheden, forsamlingen eller kredsen efter omstændighederne kan udgøre en selvstændig juridisk enhed.

Til § 9

Bestemmelsen fastsætter tidspunktet for, hvornår et anerkendt trossamfunds rettigheder og forpligtelser indtræder. Det er fundet mest hensigtsmæssigt, at dette sker, når anerkendelsen er kommet til trossamfundets kendskab. Er sagen allerede afgjort af kirkeministeren, men endnu ikke afgivet til trossamfundet, er rettigheder og forpligtelser, som trossamfundet får ved anerkendelsen, således ikke gældende.

Til § 10

Bestemmelsen fastslår, at de allerede anerkendte og godkendte trossamfund anses for anerkendte, såfremt de opfylder de i § 7, stk. 1, nævnte betingelser. Bestemmelsen betyder i praksis, at de trossamfund, som allerede er anerkendt eller godkendt, ikke umiddelbart skal ansøge herom igen.

Til § 11

Bestemmelsen fastslår, hvornår et trossamfunds anerkendelse ophører. Dette vil være tilfældet, hvis trossamfundet selv ønsker det. Derudover kan der opstå tilfælde, hvor et trossamfund ikke længere opfylder de i loven anførte forpligtelser, og hvor kirkeministeren derfor tilbagekalder registreringen, jf. bemærkningerne til § 28.

Bestemmelsen svarer til den i dag gældende ulovbestemte praksis.

Til § 12

Med denne bestemmelse bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler om kravene til anmodning om anerkendelse, herunder om anvendelse af den digitale løsning, som Kirkeministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening), samt om indretning og førelse af Trossamfundsregistret og om meddelelse af oplysninger fra registret.

Krav om anvendelse af den digitale selvbetjeningsløsning ved ansøgning om anerkendelse gælder ikke efterfølgende korrespondance, der ikke som sådan er en del af selve ansøgningen m.v. mellem trossamfundet og Kirkeministeriet.

En digital anmodning om anerkendelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for Kirkeministeriet.

Forslaget ændrer ikke på trossamfundenes rettigheder efter anden lovgivning, men gælder alene måden, hvorpå trossamfundet skal ansøge om anerkendelse. Formkravet om anvendelse af den digitale løsning ændrer heller ikke på grundlæggende forvaltningsretlige regler eller principper.

Det er fundet mest hensigtsmæssigt at fastsætte nærmere regler herom i bekendtgørelsesform, da der vil være tale om bestemmelser af mere teknisk karakter.

Til kapitel 4

Til § 13

Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund har hidtil været nedsat på ulovbestemt grundlag. Med forslaget til §§ 13-14 foreslås udvalget og dets kompetence lovfæstet.

Med forslaget til bestemmelsens stk. 1 fastslås, at det er kirkeministeren, der nedsætter Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund. Udvalget er uafhængigt af Kirkeministeriet, men der foregår et naturligt samarbejde, specielt med henblik på udveksling af informationer og andre praktiske foranstaltninger.

Bestemmelsen indebærer, at udvalget får fire medlemmer, der skal besidde sagkundskab inden for henholdsvis religionshistorie, religionssociologi, teologi og retsvidenskab, jf. de almindelige bemærkninger afsnit 2.4.1.

Udpegningen er personlig, og medlemmerne repræsenterer ikke noget trossamfund.

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til den nugældende praksis, som er beskrevet i de 'Vejledende retningslinjer til Godkendelse som trossamfund eller menighed'.

Med forslaget til bestemmelsens *stk. 2* fastsættes, at funktionsperioden for medlemmerne af Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund er fire år. Der er mulighed for genudpegning. Dette svarer til nugældende praksis.

Hvis et medlem udtræder, før funktionsperioden ophører, fungerer udvalget med et mindre antal medlemmer, indtil et nyt medlem er udpeget. Udvalget vil i sådanne tilfælde blive anmodet om at pege på egnede kandidater, som efter udvalgets opfattelse vil være fagligt i stand til at varetage funktionen som udvalgsmedlem, men det er kirkeministeren, der træffer beslutning om, hvem der skal udpeges som udvalgsmedlem. Kirkeministeren er ikke bundet af udvalgets forslag.

Forslaget til bestemmelsens *stk. 3* indebærer, at udvalget – ligesom efter hidtidig praksis - selv vælger sin formand.

Til § 14

Med forslaget til *stk. 1* fastsættes opgavefordelingen mellem Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund og kirkeministeren. Det er således kirkeministeren, der anmoder udvalget om at afgive indstilling i sager vedrørende anerkendelse af trossamfund. Udvalget vil fortsat være et rådgivende organ, og kirkeministeren er derfor ikke bundet af udvalgets indstillinger. Dette svarer til den nugældende kompetencefordeling og den praktiske proces i sager om godkendelse af nye trossamfund.

Til § 15

Med denne bestemmelse bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler om Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfunds virksomhed. På nuværende tidspunkt foreligger der ingen af ministeren fastsatte regler om udvalgets virksomhed. De 'Vejledende retningslinjer til Godkendelse som trossamfund eller menighed' er således udvalgets egen beskrivelse af praksis. Det er fundet mest hensigtsmæssigt, at kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler i bekendtgørelsesform, da vilkårene for Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfunds virksomhed m.v. kan ændre sig i takt med antallet af anerkendelsessager og den generelle samfundsudvikling i øvrigt.

Til kapitel 5

Til § 16

Med forslaget til *stk. 1* fastslås først og fremmest, at det er kirkeministeren, der udsteder vielsesbemyndigelse, og at en vielsesbemyndigelse kun kan gives efter konkret ansøgning herom til kirkeministeren. Det er således trossamfundet, der ønsker vielsesbemyndigelsen, som må tage initiativ til at søge om vielsesbemyndigelse.

Det er en forudsætning for, at ministeren kan imødekomme en ansøgning om vielsesbemyndigelse, at der er tale om et anerkendt trossamfund, jf. lovforslagets § 7.

I de tilfælde hvor trossamfundet endnu ikke er anerkendt, enten fordi trossamfundet ikke har ansøgt herom, eller fordi ansøgningen stadig er under behandling i Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund, kan kirkeministeren ikke meddele en person i trossamfundet vielsesbemyndigelse. Ansøgningen vil da blive opfattet som en ansøgning om anerkendelse som trossamfund uden for folkekirken. Trossamfundet vil blive orienteret herom.

Det er en forudsætning, at vielseskompetencen skal udøves af en person med et forkynderembede i trossamfundet. Kun i trossamfund uden et fast forkynderembede kan vielseskompetencen (for enkeltstående vielser) gives til en lægperson. Med betegnelsen 'lægperson' forstås en person, der ikke er viet eller på anden måde udpeget til et kirkeligt embede eller er medlem af en religiøs orden. Med bestemmelsen sker der således en lempelse i forhold til den nugældende bestemmelse i ægteskabslovens § 16, stk. 1, nr. 3. Lempelsen er begrundet i, at en række trossamfund ikke er organiseret med traditionelle forkynderembeder.

Et eksempel fra praksis er godkendelse af Det danske Baha'i-samfund, hvor Kirkeministeriet efter nogen korrespondance og efter anbefaling fra ministeriets daværende rådgiver - Københavns biskop - meddelte en *ad hoc* vielsesbemyndigelse. Baha'i-religionen med ca. 6 mio. tilhængere verden over har intet præsteskab (men en valgt organisation), idet de religiøse handlinger ledes af medlemmerne på skift.

I forhold til den nugældende ægteskabslovgivning er det kun borgerlige vielser, der kan forrettes af læg personer, jf. ægteskabslovens § 18, **stk. 1**, hvoraf det fremgår, at adgangen til at blive borgerlig viet står åben for alle, og at vielsen foretages af de myndigheder, der er nævnt i ægteskabslovens § 13, stk. 1, i modsætning til kirkelige vielser, der foretages af 'præster'.

Med forslaget til *stk. 2* lovfæstes den nugældende praksis om, at vielsesbemyndigelsen enten kan gives til at foretage en enkelt vielse (*ad hoc*) eller som en stående bemyndigelse til at foretage vielser.

En enkeltstående vielsesbemyndigelse gives af kirkeministeren og gælder kun for en enkelt konkret vielse. I ansøgningen om vielsesbemyndigelse skal trossamfundet eller den person, der ønsker vielsesbemyndigelse, derfor angive, hvem der skal vies, tidspunktet for vielsen, og hvor denne finder sted.

En stående vielsesbemyndigelse til præster og andre forkyndere i anerkendte trossamfund gives af kirkeministeren og betyder, at vedkommende kan foretage vielser inden for trossamfundet.

Det er en forudsætning for vielse i anerkendte trossamfund, at mindst en af parterne tilhører trossamfundet.

Mindre trossamfund og menigheder med få medlemmer vil typisk søge om en enkeltstående (*ad hoc*) vielsesbemyndigelse. Større trossamfund, der har mange medlemmer, og som foretager mange vielser, kan med fordel søge om stående vielsesbemyndigelser.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til de hidtidige gældende regler og praksis.

Side 11

Dokument nr. 75442/17

Før ægteskabsloven af 1969 fulgte det af en førkonstitutionel retssædvane, at trossamfund kunne anerkendes ved kongelig resolution, jf. herved også § 29 i lov nr. 276 af 30. juni 1922 om Ægteskabs Indgaaelse og Opløsning. Der er i dag 11 anerkendte trossamfund, som er anerkendt efter denne praksis. Muligheden for at anerkende trossamfund ved kongelig resolution ophørte med ægteskabsloven af 1969. Efter ægteskabslovens ikrafttræden den 1. januar 1970 kan andre trossamfund end folkekirken godkendes af den ressortansvarlige minister.

Præster og tilsvarende forkyndere i anerkendte trossamfund er også i perioden efter 1. januar 1970 blevet anerkendt ved kgl. resolution og har samtidig fået bemyndigelse til at foretage kirkelige vielser med borgerlig gyldighed samt evt. bemyndigelse til at føre kirkebøger. Fremover vil alle vielsesbemyndigelser blive udstedt af kirkeministeren. Det betyder, at den hidtidige praksis med anerkendelse af præster i anerkendte trossamfund ved kgl. resolution afskaffes.

Forslaget til *stk. 3* tydeliggør trossamfundets forpligtelse til at give en række oplysninger om den forkynder, der skal have vielsesbemyndigelse. Når et trossamfund søger om en vielsesbemyndigelse, stilles der visse krav til den person, der ønskes tildelt vielsesbemyndigelse. Grunden hertil er, at vedkommende udøver offentlig myndighed. Det vil for eksempel hos politiet blive undersøgt, om der er oplysninger, der gør den pågældende uegnet eller uværdig til at udøve offentlig myndighed. Det bliver også undersøgt, om vedkommende har lovligt ophold i Danmark. Desuden skal forkynderen som udgangspunkt beherske dansk for at kunne varetage de funktioner, der er forbundet med at foretage vielser, herunder afgive indberetning til myndighederne om vielser. De nærmere krav til den person, der ønskes tildelt vielsesbemyndigelse er beskrevet i lovforslagets § 17, og der henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Hvis en forkynder misbruger sin vielsesbemyndigelse, kan kirkeministeren tilbagekalde vielsesbemyndigelsen, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 20.

Første gang der efter trossamfundets godkendelse søges om vielsesbemyndigelse til en forkynder i trossamfundet, skal ansøgningen være vedlagt en beskrivelse af trossamfundets vielsesritual, jf. forslaget til *stk. 4*. Det gælder, uanset om der søges om enkeltstående eller stående vielsesbemyndigelse.

I forslaget til *stk. 4, 2. pkt.*, fastslås de formelle krav til vielsesritualets udformning. Rituallet skal således være i overensstemmelse med § 20, stk. 2, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, som fastsætter kravene til et vielsesritual, herunder betingelsen om, at begge parter skal være til stede og på spørgsmål fra vielsesforretteren erklære at ville ægte hinanden, og derpå af vielsesforretteren forkyndes at være ægtefolk. Formuleringen svarer i det hele til ægteskabslovens nugældende formulering. Det er en forudsætning for vielsens gyldighed, at bestemmelsen i ægteskabslovens § 20, stk. 2, iagttages og dermed, at vielsesritualet indeholder de nævnte elementer, jf. ægteskabslovens § 21, stk. 1.

I bestemmelsens *stk. 5* fastslås kravet om, at vielsesritualet ikke må indeholde særlige betingelser for ægteskabet, som strider mod dansk rets regler om myndige personers selvbestemmelsesret, eller som indeholder retlig forskelsbehandling på grund af køn.

Bestemmelsen tager sigte på de tilfælde, hvor der f.eks. foretages vielse af mindreårige, hvor der er tale om tvangsægteskaber, eller hvor der i forbindelse med ægteskabsindgåelsen fastsættes betingelser for den ene part, som strider mod dansk rets regler om myndige personers selvbestemmelsesret.

Med forslaget *stk. 6* bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved vielse i de anerkendte trossamfund. Hidtil har kirkeministeren med henvisning til bestemmelserne i den gældende ægteskabslovens § 16, stk. 1, § 17, stk. 2, og § 20, stk. 3, fastsat generelle regler om vielse i trossamfund uden for folkekirken i bekendtgørelse nr. 548 af 16. december 1969 om kirkelig vielse uden for folkekirken samt i cirkulære nr. 260 af 16/12/1969 om kirkelig vielse uden for folkekirken. Med lovforslaget tydeliggøres bemyndigelsen til kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved vielse i de anerkendte trossamfund, samtidig med at bemyndigelsesbestemmelsen flyttes til den nye trossamfundslov.

Til § 17

Bestemmelsen omhandler kravene til den vielsesforretter, der meddeles vielsesbemyndigelse.

Kravet i *stk. 1, nr. 1*, om, at vielsesforretteren skal have lovligt ophold i Danmark, er en lovfæstelse af den hidtidige praksis.

Med forslaget til *stk. 1, nr. 2*, lovfæstes det nugældende krav om, at den person, der søger om vielsesbemyndigelse, skal besidde de kvalifikationer, herunder tilstrækkelig beherskelse af det danske sprog, som er nødvendig for at kunne varetage de myndighedsfunktioner, der er forbundet med at forrette vielser. Vielsesforretteren vil i forbindelse med sin ansøgning om vielsesbemyndigelse skulle udfylde og underskrive en sprogerklæring om, at vedkommende enten behersker det danske sprog eller er tilmeldt et kursus i dansk og vil benytte en medhjælp, der behersker det danske sprog.

Forslaget til *stk. 1, nr. 3*, viderefører den dekorumbestemmelse, som hidtil har fremgået af § 16, stk. 3, i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning. Bestemmelsen blev lovfæstet i ægteskabsloven med vedtagelsen af lov nr. 1729 af 27. december 2016. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.5.

Med bestemmelsen i *stk. 2* bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler om sprogkrav til vielsesforretteren. Der vil herved kunne fastsættes regler bl.a. om kravene til dokumentation for bestået dansk-kursus, herunder på hvilket niveau kurset er bestået, hvem der er udbyder af kurset, og tidspunktet for afslutning på kurset.

Til § 18

Med forslaget overføres de hidtidige bestemmelser i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning § 16, stk. 5, og stk. 7-8, om et kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre til trossamfundsloven.

De nævnte bestemmelser i ægteskabsloven blev vedtaget ved lov nr. 1729 af 27. december 2016 og overføres med enkelte sproglige ændringer.

Der henvises i øvrige til de almindelige bemærkninger afsnit 2.5.

Til § 19

I dag afgiver præster i de anerkendte trossamfund en løfteerklæring, når de anerkendes som præster i trossamfundet og dermed får stående vielsesbemyndigelse. Endvidere vil præster og andre forkyndere med vielsesbemyndigelse som noget nyt skulle afgive en løfteerklæring efter gennemførelsen af kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre, jf. lov om ægteskabs indgåelse og opløsning § 16, stk. 6, som vedtaget ved lov nr. 1729 af 27. december 2016.

Med bestemmelsen bliver det fremover en forudsætning, at den person, der ønskes tildelt vielsesbemyndigelse, samtidig med ansøgningen afgiver en løfteerklæring.

Afgivelsen af løfteerklæringen skal ses i sammenhæng med, at den religiøse forkynder med vielsesbemyndigelsen får en offentlig bemyndigelse til at foretage vielser med borgerlig gyldighed og er undergivet et dekorumkrav. Det forekommer derfor mest hensigtsmæssigt, at løfteerklæringen, hvori vielsesforretteren erklærer at ville overholde den danske lovgivning og hermed de regler, og forskrifter, der vedrører den borgerlige side af ægteskabsstiftelsen, afgives på samme tid som ansøgningen, og ikke efterfølgende, når vielsesbemyndigelsen er meddelt.

Det foreslås, at løfteerklæringen får følgende ordlyd:

”Jeg lover på ære og samvittighed, at jeg vil overholde den danske lovgivning og hermed de regler og forskrifter, der vedrører den borgerlige side af ægteskabsstiftelsen”.

Formuleringen svarer til den formulering, der i dag bruges i de løfteerklæringer, der afgives af anerkendte præster i de anerkendte trossamfund og af præster og andre forkyndere med vielsesbemyndigelse, som har gennemført det obligatoriske kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre.

Manglende overholdelse af dansk lovgivning vil kunne betyde, at der rejses dekorumsag om tilbagekaldelse af vielsesbemyndigelsen. En løfteerklæring vil således medvirke til at tydeliggøre over for forkynderen, at vedkommende skal varetage sit hverv som vielsesforretter og dermed udøver af offentlig myndighed under iagttagelse af dansk lovgivning.

Med bestemmelsen udvides kredsen af personer, der skal afgive løfteerklæringen, ligesom det bliver en forudsætning for Kirkeministeriets behandling af ansøgningen om vielsesbemyndigelse, at ansøgningen er vedlagt en løfteerklæring fra den pågældende.

Til § 20

Med forslagets *stk. 1* lovfæstes trossamfundets mulighed for at anmode kirkeministeren om at bringe en stående vielsesbemyndigelse til ophør. Der vil f.eks. kunne opstå tilfælde, hvor vielsesforretteren ikke længere udøver funktionen som vielsesforretter i trossamfundet, enten fordi personen selv ikke længere ønsker at varetage opgaven, eller fordi trossamfundet opsiger ansættelsesforholdet, eller dette af andre grunde ophører. I sådanne situationer bortfalder vielsesbemyndigelsen efter trossamfundets anmodning herom.

Efter forslaget til *stk. 2* kan en vielsesbemyndigelse tilbagekaldes, hvis den bemyndigede ikke længere opfylder betingelserne for tildeling af vielsesbemyndigelse.

Ved tilbagekaldelse forstås det forhold, at den udstedende forvaltningsmyndighed (det ansvarlige ressortministerium) af egen drift ændrer sin egen, gyldige afgørelse.

En afgørelse om tilbagekaldelse af en vielsesbemyndigelse vil ofte indeholde et forvaltningsmæssigt skøn, og afgørelsen skal opfylde de almindelige forvaltningsprocessuelle og forvaltningsretlige krav om f.eks. partshøring samt retsgrundsætningerne om saglighed og proportionalitet.

Tildeling af vielsesbemyndigelse er en begunstigende forvaltningsakt, hvor tilbagekaldelse kan ske dels som følge af, at forudsætningerne for den oprindelige afgørelse viser sig ikke at have været opfyldt, dels i tilfælde af, at forudsætningerne for afgørelsen efterfølgende tilsidesættes.

Bestemmelsen i *stk. 2* giver – i modsætning til bestemmelsen i *stk. 1* – kirkeministeren bemyndigelse til på eget initiativ at tilbagekalde en stående vielsesbemyndigelse. Det vil kunne ske i de tilfælde, hvor vielsesforretteren har overtrådt dekorumkravet eller ikke længere har lovligt ophold i Danmark, eller hvor vielsesforretteren ikke besidder eller erhverver de nødvendige sproglige og andre kvalifikationer, jf. § 17, *stk. 1*, nr. 1-3, og § 18.

Spørgsmålet om, hvorvidt dekorumkravet i givet fald er overtrådt, beror på en konkret vurdering. Det bemærkes herved, at en overtrædelse af dekorumkravet foreligger, hvis den religiøse forkynder har udført handlinger eller udvist en adfærd, der er 'egnet' til at fratage vedkommende den agtelse og tillid, som stillingen kræver, f.eks. grovere straffelovsovertrædelser o.l. Det kræves ikke, at der konkret kan påvises et tab af agtelse og tillid i særlige kredse eller hos bestemte personer.

Manglende deltagelse i det obligatoriske kursus i dansk familieret, frihed og folkestyre vil kunne betyde, at vielsesbemyndigelsen tilbagekaldes.

Ved vurderingen af en dekorumsag for forkyndere med vielsesbemyndigelse vil det være relevant at inddrage den praksis, der gennem tiden er udviklet vedrørende dekorumkrav i forhold til folkekirkens præster.

Tilbagekaldelse af vielsesbemyndigelsen til en religiøs forkynder i et anerkendt trossamfund har ikke ansættelsesretlige konsekvenser, medmindre

trossamfundet selv træffer beslutning herom. Tilbagekaldelsen betyder således umiddelbart kun, at vedkommende ikke længere er bemyndiget til at foretage vielser med borgerlig gyldighed.

Bestemmelsen i forslaget til *stk. 3* giver kirkeministeren mulighed for på eget initiativ at tilbagekalde en vielsesbemyndigelse, såfremt den bemyndigede ikke i udøvelsen af sin funktion overholder dansk lovgivning, herunder de regler, der gælder for vielser med borgerlig gyldighed.

Bestemmelsen er, ligesom bestemmelsen i *stk. 2* en fakultativ regel (en 'kan'-bestemmelse), og en afgørelse om tilbagekaldelse af vielsesbemyndigelsen vil således ofte indeholde et forvaltningsmæssigt skøn, ligesom afgørelsen skal opfylde de almindelige forvaltningsprocessuelle og forvaltningsretlige krav om f.eks. partshøring samt retsgrundsætningerne om saglighed og proportionalitet.

Tilbagekaldelse af vielsesbemyndigelsen efter *stk. 3* forudsætter, at det er i udøvelsen af sin funktion som vielsesforretter, at denne ikke overholder dansk lovgivning, herunder de regler, der gælder for vielser med borgerlig gyldighed. Som eksempel herpå kan nævnes den situation, hvor den religiøse forkynder med vielsesbemyndigelse foretager vielse af en mindreårig eller foretager en vielse uden begge parter samtykke.

Såfremt vielsesforretteren som privatperson begår (grovere) lovovertrædelser, der ikke har forbindelse med udøvelsen af funktionen som vielsesforretter, skal det i givet fald bedømmes efter reglerne om deorum jf. hertil § 17, *stk. 1*, nr. 3, smh. med § 20, *stk. 2*.

I praksis vil Kirkeministeriet typisk blive gjort opmærksom på, at en bemyndiget ikke i udøvelsen af sin funktion overholder dansk lovgivning, herunder de regler, der gælder for vielser med borgerlig gyldighed, f.eks. af trossamfundet eller af det par, som vielsesforretteren skal forestå vielsen af.

Forslaget til § 20, *stk. 2-3*, svarer til den gældende bestemmelse i lov om ægteskabs indgåelse og opløsning § 16, *stk. 4*.

Til kapitel 6

Til § 21

Bestemmelsen er alene en henvisning til fradragsreglen for gaver i § 8 A i **ligningsloven**.

Der fastsættes således ikke med bestemmelsen materielle regler om fradragsret eller godkendelse efter bestemmelsen. Disse regler vil fortsat være fastsat i ligningsloven, og anerkendte trossamfund vil fortsat skulle opfylde de betingelser, som er fastsat i ligningslovens § 8 A og i medfør af denne bestemmelse.

Bestemmelsen er indsat med henblik på at give et samlet overblik i trossamfundsloven over de rettigheder, som er knyttet til at være et anerkendt trossamfund.

Til § 22

Bestemmelsen henviser til ligningslovens § 12, stk. 1, hvoraf det fremgår, at udgifter til løbende ydelser, som den skattepligtige ensidigt har forpligtet sig til at udrede, kan fradrages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst efter reglerne i ligningslovens § 12, stk. 2-4.

Der fastsættes således ikke med bestemmelsen materielle regler om fradragsret eller godkendelse efter bestemmelsen. Disse regler vil fortsat være fastsat i ligningsloven, og anerkendte trossamfund vil fortsat skulle opfylde de betingelser, som er fastsat i ligningslovens § 12, stk. 2-4, og i medfør af denne bestemmelse.

Bestemmelsen er indsat med henblik på at give et samlet overblik i trossamfundsloven over de rettigheder, som er knyttet til at være et anerkendt trossamfund.

Til § 23

Bestemmelsen henviser til boafgiftslovens § 3, stk. 2, hvorefter et anerkendt trossamfund fritages for at betale afgift af arv, legat og forsikring m.v., som tilfalder trossamfundet.

Der fastsættes således ikke med bestemmelsen materielle regler om boafgift. Disse regler vil fortsat være fastsat i boafgiftsloven.

Bestemmelsen er indsat med henblik på at give et samlet overblik i trossamfundsloven over de rettigheder, som er knyttet til at være et anerkendt trossamfund.

Til § 24

Bestemmelsen henviser til afgiftsreglerne ved gaveoverdragelse af en fast ejendom til et anerkendt trossamfund. Afgiften beregnes således efter reglerne i tinglysningsafgiftslovens § 10, stk. 2.

Med den foreslåede bestemmelse fastsættes der ikke materielle regler om tinglysningsafgift. Disse regler vil fortsat fremgå af tinglysningsafgiftsloven.

Bestemmelsen er indsat med henblik på at give et samlet overblik i trossamfundsloven over de rettigheder, som er knyttet til at være et anerkendt trossamfund.

Det følger af tinglysningsafgiftslovens § 10, stk. 2, at selvom en tinglysning er omfattet af lovens §§ 4 eller 5 (hvor der skal betales en fast afgift og en variabel afgift), skal der kun betales en fast afgift efter § 7 for tinglysning af ejerskifte i forbindelse med gaveoverdragelse af en fast ejendom til den danske folkekirkes kirker, præsteembeder og menigheder eller anerkendte trossamfund her i landet.

Tilsvarende gælder tinglysning af ejerskifte i forbindelse med gaveoverdragelse af en fast ejendom til fonde, foreninger, stiftelser,

institutioner m.v. og religiøse samfund, der er godkendt efter ligningslovens § 8 A, stk. 2, eller § 12, stk. 3, eller boafgiftslovens § 3, stk. 2.

Til kapitel 7

Til § 25

Bestemmelsen henviser til udlændingelovens § 9 f om opholdstilladelse til religiøse forkyndere m.fl., der skal virke inden for blandt andet anerkendte eller godkendte trossamfund her i landet.

Der fastsættes således ikke med den foreslåede bestemmelse materielle regler om opholdstilladelse til forkyndere. Disse regler er indeholdt i udlændingeloven.

Bestemmelsen foreslås indsat med henblik på at give et samlet overblik i trossamfundsloven over de rettigheder, som er knyttet til at være et anerkendt trossamfund.

Til kapitel 8

Til § 26

Bestemmelsens *stk. 1* angiver kravet om, at et anerkendt trossamfund skal meddele oplysninger til Trossamfundsregistret om ændringer vedrørende navn og hjemsted for trossamfundet, antal myndige medlemmer af trossamfundet, trossamfundets vedtægter og navn og adresse på den i forhold til Trossamfundsregistret ansvarlige kontaktperson. Derudover skal trossamfundet meddele oplysninger om væsentlige ændringer i den tekst, som udtrykker, beskriver eller henviser til trosgrundlaget eller læretraditionen i trossamfundets religion og trossamfundets centrale ritualer.

Muligheden for at føre et udvidet tilsyn med trossamfundene vil skabe mere åbenhed og gennemsigtighed i forhold trossamfundenes organisering og virksomhed.

I praksis vil Trossamfundsregistret blive administreret af Kirkeministeriet og løbende blive opdateret i forhold til de oplysninger, som trossamfundene fremsender.

Som et supplement til denne indberetningspligt for anerkendte trossamfund vil Trossamfundsregistret, jf. forslaget til *stk. 2*, hvert tredje år på eget initiativ indhente oplysninger fra alle anerkendte trossamfund om, hvorvidt der er sket ændringer i de forhold, som er omfattet af trossamfundets oplysningspligt.

Hermed sikres, at ændringerne bliver registeret i Trossamfundsregistret – uanset om trossamfundene på eget initiativ giver meddelelse herom.

Bestemmelsen i *stk. 3* giver adgang til, at Kirkeministeriet ved besøg hos trossamfund kan få indsigt i en fortegnelse over trossamfundets myndige medlemmer. Af historiske grunde gives indsigten alene ved besøg hos trossamfundet og ikke ved indsendelse af oplysninger. Det er en forudsætning, at muligheden for indsigt i en samlet fortegnelse over medlemmerne kun

bruges ganske undtagelsesvist. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor Kirkeministeriet bliver opmærksom på, at trossamfundets medlemstal er faldet væsentligt, og hvor man ved indsigt i en fortegnelse over trossamfundets myndige medlemmer vil kunne få be- eller afkræftet, om trossamfundet stadig lever op til kravet om medlemstal. Det vil også kunne være tilfældet, hvor ministeriet har en begrundet mistanke om, at trossamfundet bevist afgiver urigtige oplysninger om antallet af myndige medlemmer. Er der begrundet mistanke om, at personer urigtigt er anført på medlemsfortegnelsen, vil Kirkeministeriet efter omstændighederne kunne pålægge trossamfundet at fremskaffe en erklæring fra de pågældende om, at de er medlemmer af trossamfundet.

Til § 27

Efter bestemmelsen i *stk. 1, 1. pkt.* skal et anerkendt trossamfund som noget nyt hvert år indsende det seneste årsregnskab til Kirkeministeriet med henblik på offentliggørelse på Trossamfundsregistrets hjemmeside.

Det er hensigten, at bestemmelsens *stk. 1* skal skabe mere åbenhed og gennemsigtighed omkring trossamfundenes økonomi og organisation. Derved vil det tilsyn, som det ressortansvarlige ministerium har ansvaret for, kunne foretages med simple elektroniske foranstaltninger og derved formentlig opleves som mindre indgribende i de anerkendte trossamfunds daglige virke.

Bestemmelsen skal desuden ses i sammenhæng med reglerne om tilbagekaldelse, og manglende indberetninger vil således som en yderste konsekvens kunne medføre en tilbagekaldelse af anerkendelsen som trossamfund. Det skal i den forbindelse understreges, at den forvaltningsretlige proportionalitetsgrundsætning naturligvis skal iagttages i sådanne situationer.

Med forslaget til *stk. 2* bemyndiges kirkeministeren til at fastsætte nærmere regler om regnskabets udformning, revision, indsendelse, offentliggørelse m.v., herunder om anvendelse af den digitale løsning, som Kirkeministeriet stiller til rådighed (digital selvbetjening), samt frister herfor.

Trossamfundene vil således blive forpligtet til at anvende den digitale selvbetjeningsløsning ved indsendelse og offentliggørelse af årsregnskabet til det af Kirkeministeriet oprettede trossamfundsregister.

Formålet hermed er, at det enkelte trossamfund selv får ansvaret for, at årsregnskabet indsendes og offentliggøres på Trossamfundsregistrets hjemmeside. Kirkeministeriet vil således alene skulle kontrollere, at årsregnskabet er indsendt og offentliggjort inden for den fastsatte frist, og at årsregnskabet indeholder de i § 27, *stk. 1*, angivne elementer.

For så vidt angår de nærmere regler om regnskabets udformning, er det hensigten, at der i bekendtgørelsen fastsættes regler om, at regnskabet skal udformes i overensstemmelse med principperne i årsregnskabsloven. I den forbindelse bemærkes, at Det Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund i den hidtidige fulgte praksis for krav til regnskaberne i forbindelse med ansøgning om godkendelse, har stillet visse indholdsmæssige og revisionsmæssige krav til regnskabet, jf. udvalgets vejledende retningslinjer til

godkendelse som trossamfund eller menighed, 6. rev. udgave, den 18. august 2011. Heraf fremgår det blandt andet, at udvalget til brug for behandlingen af ansøgningen om godkendelse som trossamfund kræver en kopi af det seneste årsregnskab inklusiv resultatopgørelse og balance, revideret eller reviewet af en registeret eller statsautoriseret revisor i henhold til danske standarder for revision eller review. Ved nystartede foreninger skal der, hvis der ikke foreligger et årsregnskab, vedlægges en kopi af seneste halvårsregnskab, revideret eller reviewet af en registreret eller statsautoriseret revisor i henhold til danske standarder for revision eller review.

Kravet om, at regnskabet skal udformes efter principperne i årsregnskabsloven, indebærer bl.a., at denne lovs grundlæggende krav til årsrapporten, herunder at årsregnskabet og et eventuelt koncernregnskab skal give et retvisende billede af virksomhedens og koncernens aktiver og passiver, finansielle stilling samt resultat, gælder generelt for anerkendte trossamfunds regnskaber.

Derudover fastsætter årsregnskabsloven en række grundlæggende forudsætninger, som årsrapporten skal udarbejdes efter, herunder at den skal udarbejdes på en klar og overskuelig måde (klarhed), der skal tages hensyn til de reelle forhold frem for formaliteter uden reelt indhold (substans), og alle relevante forhold skal indgå i årsrapporten, medmindre de er ubetydelige (væsentlighed). Loven tager desuden stilling til omfanget af revision. Ydermere fastsætter årsregnskabsloven regler om rækkefølge m.v. af årsrapportens bestanddele.

Årsregnskabsloven arbejder desuden med forskellige regnskabsklasser, afhængig af virksomhedens og regnskabets størrelse. Trossamfund, der som følge af deres økonomis størrelse, er omfattet af principperne i regnskabsklasse A, jf. årsregnskabslovens § 7, skal som udgangspunkt aflægge årsregnskab efter principperne herom. Det medfører, at trossamfundet som minimum skal udarbejde en årsrapport bestående af ledelsespåtegning, balance, resultatopgørelse og noter, herunder redegørelse for anvendt regnskabspraksis. Hvis en godkendt revisor har underskrevet en påtegning eller erklæring til årsrapporten, skal påtegningen henholdsvis erklæringen indgå i denne.

Udover at årsregnskabet skal indeholde de i årsregnskabslovens angivne elementer, er det hensigten at der i en bekendtgørelse vil blive fastsat regler om, at årsregnskabet tillige skal indeholde oplysninger om eventuelle donationer. Konkret skal det oplyses, hvor stort det samlede beløb er, ligesom det skal fremgå, om trossamfundet har modtaget en eller flere donationer fra samme donator, der enkeltvis eller samlet overstiger 20.000 kr. ekskl. moms. Er det tilfældet, skal donators navn og adresse samt størrelsen af donationen eller donationerne oplyses, medmindre der er tale om donationer fra enkeltpersoner.

Af hensyn til internationale regler om religionsfrihed er det ikke hensigten at stille krav om, at trossamfundet oplyser navnet på den enkelte personlige bidragsyder. Dette skyldes, at en ordning, der indebærer en pligt til at offentliggøre identiteten på de enkeltpersoner, som har støttet et bestemt

trossamfund, vil det være egnet til at afsløre de pågældende enkeltpersoners trosretning. En sådan tvungen offentliggørelse af enkeltpersoners trosretning vil udgøre et indgreb i de pågældendes religionsfrihed, jf. EMRK artikel 9, stk. 1. I tilfælde af donation fra enkeltpersoner vil trossamfundet således alene skulle oplyse donationens/donationernes samlede størrelse.

Bemyndigelsen vil endvidere blive anvendt til at fastsætte regler, der forpligter trossamfundet til at oplyse, om trossamfundet det foregående regnskabsår har modtaget økonomisk støtte i form af lånegarantier eller lignende, og i så fald støttens samlede omfang.

Til § 28

Med forslaget til *stk. 1* foreslås, at muligheden for at tilbagekalde en anerkendelse af et trossamfund lovfæstes.

Området er i dag ulovreguleret og beror på almindelige forvaltningsretlige grundsætninger. Se hertil de almindelige bemærkninger afsnit 2.8.

En tilbagekaldelse kan f.eks. ske, når de på ansøgningstidspunktet foreliggende forudsætninger for anerkendelse ikke længere er til stede, eller trossamfundet ikke opfylder de i loven fastsatte forpligtelser. En anerkendelse kan derfor tilbagekaldes, hvis kirkeministeren får kendskab til, at en eller flere af betingelserne for den givne anerkendelse ikke længere foreligger.

Vurderingen af, om anerkendelsen af trossamfundet skal tilbagekaldes, skal blandt andet ske i lyset af den forvaltningsretlige proportionalitetsgrundsætning. F.eks. vil mindre udsving i medlemstallet, hvorved det i en kortere periode kommer under minimumsgrænsen på 50 medlemmer, som udgangspunkt ikke i sig selv udløse en tilbagekaldelse af anerkendelsen.

En anerkendelse vil endvidere i medfør af bestemmelsen i *stk. 2* blive tilbagekaldt, hvis trossamfundet, i forbindelse med dets manglende opfyldelse af de fastsatte forpligtelser, har udvist svig.

Bortset fra tilfælde, hvor trossamfundet har udvist svig, skal kirkeministeren inden en eventuel afgørelse om tilbagekaldelse af anerkendelsen give trossamfundet mulighed for, inden for en frist på 6 måneder, at afhjælpe den manglende opfyldelse af trossamfundets forpligtelser, herunder manglende besvarelse af ministeriets henvendelser, såfremt dette er muligt, jf. *stk. 3*.

I tilfælde af tilbagekaldelse af et trossamfunds anerkendelse bortfalder hermed de retsvirkninger, der følger af anerkendelsen.

Til kapitel 9

Til § 29

I bestemmelsens *stk. 1* foreslås det, at loven træder i kraft den **1. januar 2018**, jf. dog *stk. 2*.

Med bestemmelsen i *stk. 2* foreslås det, at kirkeministeren efter forhandling med børne- og socialministeren gives bemyndigelse til at fastsætte tidspunktet for ikrafttræden af lovens § 32.

Forslaget er en konsekvens af, at ministerialbogsføring i de anerkendte trossamfund ønskes udfaset over en periode på 5 år. Den 5-årige periode påbegyndes ved lovens ikrafttræden, jf. lovforslagets § 29, stk. 6. Den senere ikrafttræden af lovforslagets § 32 betyder, at det kun er de trossamfund, der er anerkendt ved kongelig resolution før den 1. januar 1970, der for så vidt angår anerkendte trossamfund kan forsætte med at foretage navngivning ved dåb, jf. navnelovens § 18. Bestemmelsen og ændringen i § 32 berører ikke folkekirken. Bestemmelsen finder desuden ikke anvendelse for Baptistkirken, da denne efter eget ønske og i medfør af kongelig resolution af 10. juni 2013, jf. bekendtgørelse nr. 733 af 18. juni 2013, blev fritaget for forpligtelsen til at føre ministerialbøger ved civilregisteringen i forbindelse med navngivning og navneændring.

Med bestemmelsens *stk. 3* ophæves § 16, stk. 1, nr. 3, § 16, stk. 3-8, § 17, stk. 2 og § 20, stk. 3, 2. og 3. pkt., i lov om ægteskabsindgåelse og opløsning. Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at spørgsmål om vielsesbemyndigelse til personer i andre trossamfund fremover vil være reguleret af §§ 16-18 i lov om trossamfund uden for folkekirken.

Med bestemmelsen i *stk. 4* ophæves § 16, stk. 2, i lov om begravelse og ligbrænding. Der er tale om en konsekvensændring, som følge af at reglerne om andre trossamfunds mulighed for at anlægge egen begravelsesplads fremover vil fremgå af lov om trossamfund uden for folkekirken § 6.

Bestemmelsen i *stk. 5* fastsætter, at funktionsperioden for det siddende Rådgivende Udvalg vedrørende Trossamfund udløber den 31. december 2018. Bestemmelsen indebærer således, at der sikres en kontinuitet i arbejdet med anerkendelse af nye trossamfund.

Ifølge navnelovens § 18 kan navngivning ved dåb ske med borgerlig gyldighed i de i dag anerkendte trossamfund. Disse navngivninger og navneændringer registreres i de anerkendte trossamfunds ministerialbøger. Med bestemmelsen i *stk. 6* afskaffes ministerialbogsføringen i de hidtil anerkendte trossamfund. Ændringen implementeres i løbet af en 5 årig periode, som løber fra denne lovs ikrafttræden.

Med bestemmelsen i *stk. 7* gives Kirkeministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om udfasningen af ministerialbogsføringen for de anerkendte trossamfund. Det er hensigten, at reglerne herom blandt andet skal regulere den praktiske gennemførelse af afskaffelsen af ministerialbogsføring for de hidtil anerkendte trossamfund uden for folkekirken, og herunder beskrive den efterfølgende retsstilling for trossamfundene.

Det foreslås i bestemmelsens *stk. 8*, at de foreslåede betingelser i ligningslovens § 8 A, stk. 2, og § 12, stk. 3, får virkning fra og med den 1. januar 2019. Det betyder, at trossamfund og menigheder, der skal godkendes efter de nævnte bestemmelser fra og med den 1. januar 2019, skal være registreret som anerkendt efter trossamfundsloven for at blive godkendt efter ligningsloven, jf.

lovforslagets § 31. Tilsvarende vil trossamfund og menigheder, der allerede er blevet godkendt af SKAT på baggrund af deres religiøse virke, skulle opfylde betingelserne fra og med den 1. januar 2019.

Virkningstidspunktet er fastsat under hensyntagen til, at trossamfund og menigheder, som ikke i forvejen er anerkendt eller godkendt af Kirkeministeriet, skal have et rimeligt tidsrum til at blive registreret som anerkendt efter lov om trossamfund uden for folkekirken, inden de nye betingelser i ligningslovens § 8 A, stk. 2, og § 12, stk. 3, får virkning. Da lov om trossamfund uden for folkekirken træder i kraft den 1. januar 2018, vurderes det således hensigtsmæssigt at fastsætte virkningstidspunktet for de nye betingelser i ligningslovens § 8 A og § 12, stk. 3, til den 1. januar 2019.

Til § 30

Forslaget om revision af loven i folketingsåret 2021-22 vil medvirke til at sikre, at der efter nogle år tages stilling til, om loven virker efter hensigten.

Til kapitel 10

Til § 31

Til nr. 1 og 2

Efter reglerne i ligningslovens § 8 A kan der ved opgørelse af den skattepligtige indkomst gives (ligningsmæssigt) fradrag for gaver til godkendte almenvælgørende eller almennyttige foreninger, stiftelser, institutioner m.v., herunder religiøse samfund. Ved religiøse samfund forstås trossamfund og menigheder.

Efter reglerne i ligningslovens § 12, stk. 2, kan der gives (ligningsmæssigt) fradrag for løbende ydelser til godkendte almenvælgørende eller almennyttige foreninger, stiftelser, institutioner m.v., herunder religiøse samfund.

Fradragsretten efter både ligningslovens § 8 A og § 12, stk. 2, er betinget af, at foreningen eller de religiøse samfund m.v. er godkendt her i landet af SKAT eller er godkendt i et andet EU/EØS-land. Der er herudover fastsat en række betingelser i de respektive lovbestemmelser, bl.a. krav til foreningernes m.v. vedtægter, samt nærmere betingelser for SKATs godkendelse, som er reguleret i bekendtgørelse nr. 282 af 26. marts 2014 om godkendelse mv. efter ligningslovens § 8 A og § 12, stk. 3, af almenvælgørende og almennyttige foreninger, fonde, stiftelser, institutioner og religiøse samfund mv. her i landet eller i et andet EU/EØS-land. Disse nærmere bestemmelser vedrører bl.a. krav om ikke at modarbejde demokrati og grundlæggende menneske- og frihedsrettigheder, antal medlemmer og gavegivere, samt midlernes anvendelse.

Det er også en betingelse for fradraget efter begge ovennævnte bestemmelser, at beløbet indberettes efter ligningslovens § 8 Æ.

Der henvises i øvrigt til beskrivelse af gældende ret i afsnit 2.6.1.

Det foreslås, at godkendelse efter ligningslovens § 8 A og/eller § 12, stk. 3, for trossamfund, som søger om godkendelse på baggrund af det religiøse virke, betinges af, at trossamfundet er registreret som anerkendt efter lov om trossamfund uden for folkekirken, jf. lovforslagets § 7, eller tilsvarende regler i et andet EU/EØS-land.

For menigheder foreslås det, at godkendelse efter ligningslovens § 8 A og § 12, stk. 3, på baggrund af deres religiøse virke betinges af, at det trossamfund, som de er en del af, er registreret som anerkendt efter lov om trossamfund uden for folkekirken, jf. lovforslagets § 7, eller tilsvarende regler i et andet EU/EØS-land.

Herved sikres der overensstemmelse mellem de trossamfund, som er registreret som anerkendt efter trossamfundsloven og derved opfylder de krav, der stilles for at blive officielt anerkendt som et trossamfund i Danmark, og de trossamfund, som kan godkendes efter ligningslovens § 8 A og § 12, stk. 3, på grund af deres religiøse status.

Det vil således ikke længere være muligt for trossamfund at blive godkendt efter ligningslovens § 8 A og/eller § 12, stk. 3, på baggrund af det religiøse virke, hvis de ikke forinden er blevet registreret som anerkendt efter trossamfundsloven, medmindre de er anerkendt efter lignende regler i andre EU/EØS-lande. På tilsvarende vis vil en menighed ikke kunne godkendes, hvis det trossamfund, de er en del af, ikke opfylder det nævnte krav.

Det bemærkes, at trossamfund, der bliver anerkendt efter trossamfundsloven, er fritaget for beskatning efter selskabsskattelovens § 3, stk. 1, nr. 3.

Det vil afhænge af en konkret vurdering, hvorvidt en anerkendelse, godkendelse eller lignende efter regler i andre EU/EØS-lande er sammenlignelig med anerkendelse som trossamfund efter trossamfundsloven.

Valgmenigheder er omfattet af valgmenighedsloven. I medfør af lovens § 1, stk. 1, har medlemmer af folkekirken, der ønsker at danne en særlig menighed inden for folkekirken med en af dem valgt person som præst, på de i §§ 2 og 3 nævnte betingelser, ret til at få denne valgmenighed anerkendt som led af folkekirken. I medfør af bestemmelsens stk. 2 meddeles anerkendelsen af en valgmenighed af kirkeministeren. Da de er anerkendt som en del af folkekirken, kan det trossamfund, de er knyttet til, ikke godkendes efter trossamfundsloven.

Det foreslås derfor, at betingelsen om, at menigheder, der søger om godkendelse på baggrund af det religiøse virke, ikke skal gælde for valgmenigheder, så det sikres, at disse valgmenigheder fortsat kan opnå godkendelse på baggrund af deres religiøse virke.

Trossamfund og menigheder kan dog fortsat godkendes efter de gældende regler i ligningslovens § 8 A og/eller § 12, stk. 3, selvom betingelsen om anerkendelse efter trossamfundsloven ikke er opfyldt. Det kræver, at de på anden vis end gennem deres religiøse virke kan opfylde betingelserne om at være almenyttige eller almenvelgørende og opfylder de øvrige betingelser, der stilles for at blive godkendt på denne baggrund. Det er en konsekvens af, at de ikke længere vil være omfattet af de lempelige betingelser for godkendelse efter ligningslovens § 8 A og § 12, stk. 3, der gælder for religiøse samfund, men at de skal opfylde alle de betingelser, som gælder for øvrige foreninger m.v.

Til § 32

Til nr. 1

De hidtidige anerkendte trossamfund – bortset fra Baptistkirken, som efter eget ønske og i medfør af kongelig resolution af 10. juni 2013, jf. bekendtgørelse nr. 733 af 18. juni 2013 blev fritaget for denne forpligtelse den 1. juli 2013 – har i medfør af § 1, stk. 3 og 4, i bekendtgørelse nr. 1862 af 23. december 2015 om navne, samt cirkulære nr. 123 af 14. august 1987 om folkekirken og de anerkendte trossamfunds ministerialbøger visse opgaver og rettigheder ved civilregistreringen i forbindelse med navngivning og navneændring.

Et barn kan således blive navngivet i et anerkendt trossamfund, og et medlem kan få foretaget en navneændring i et anerkendt trossamfund.

Indtil den 31. december 1967 kunne de anerkendte trossamfund også foretage fødselsregistrering. Fra den 1. januar 1968 registreres alle fødsler og dødsfald (udenfor Sønderjylland) i folkekirken's ministerialbøger. Retsstillingen er dog fortsat således, at personregisterføreren i folkekirken skal informere trossamfundets præst om fødslen, hvis det oplyses, at barnet skal være medlem af et anerkendt trossamfund, jf. § 6 i bekendtgørelse nr. 1144 af 30. september 2010 om anmeldelse af fødsler.

De anerkendte trossamfund anvender ikke den elektroniske kirkebog, men fører papirkirkebog med civile registreringer om navngivning, navneændring og vielse på samme måde som folkekirken's valg- og døvemenigheder og Skt. Petri Kirke. De anerkendte trossamfund udsteder endvidere vielsesattester om de foretagne vielser. I praksis tilbagemelder trossamfundene de foretagne navngivninger og navneændringer til sognets personregister eller kommunens folkeregister pr. brev med henblik på registrering i CPR. For så angår vielser indberetter den ministerialbogsførende præst til den kommune, hvor vielsen har fundet sted, så vielsen kan blive registreret i folkeregistret/CPR.

Et udtræk af CPR-registeret viser, at de anerkendte trossamfunds myndighedskoder kun anvendes i ganske få sager årligt. En myndighedskode er et tre- eller fire-cifret tal, der tilhører en bestemt myndighed og refererer til myndighedens data i CPR. Myndighedskoden er unik.

Det skyldes imidlertid ikke, at medlemmerne ikke henvender sig i navnesager, men da de anerkendte trossamfund ikke har adgang til det elektroniske register, opleves sagsbehandlingen på baggrund af attester m.m. på papir som besværlig. Derfor er praksis ofte den, at når et medlem henvender sig om navngivning (ved dåb) vil præsten sammen med borgeren via borger.dk udfylde de elektroniske formularer, hvilket medfører, at sagen behandles af folkekirken.

På den baggrund, og da der ønskes at skabe større ligebehandling mellem trossamfund uden for folkekirken ved at afskaffe sondringen mellem anerkendte og godkendte trossamfund, foreslås det, at man afskaffer ministerialbogsføringen i de hidtidige anerkendte trossamfund. For at sikre en

lempelig overgang foreslås det, at afskaffelsen af ministerialbogsføringen sker over en 5-årig periode fra lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

Afskaffelsen af sondringen mellem anerkendte og godkendte trossamfund medfører et behov for at foretage enkelte justeringer i den gældende bestemmelse i § 18 i navneloven jf. lovbekendtgørelse nr. 1816 af 23. december 2015.

Bestemmelsen omfatter på nuværende tidspunkt de trossamfund, der er anerkendt før 1970. Forslaget om at anvende en samlet terminologi 'anerkendte trossamfund' for alle trossamfund, som har opnået statslig anerkendelse i Danmark, afføder imidlertid et behov for at præcisere bestemmelsen således, at navngivning ved dåb uden for de sønderjyske landsdele kun kan ske i folkekirken. Herved fjernes "de anerkendte trossamfund" helt fra bestemmelsen, og retten til at føre ministeralbøger for de anerkendte trossamfund vil dermed ikke længere være gældende efter navnelovens § 18.

Lovforslagets § 29, stk. 2, angiver at kirkeministeren bemyndiges til at fastsætte tidspunkt for ikrafttræden af ændringen af navnelovens § 18. Indtil dette tidspunkt er det kun de trossamfund, der er anerkendt ved kongelig resolution før den 1. januar 1970, der for så vidt angår anerkendte trossamfund kan foretage navngivning ved dåb, jf. § 18 i navneloven.

Lovændringen medfører således, at de trossamfund, der er anerkendt før 1970 kan fortsætte med at føre ministeralbøger, men den ret vil blive udfaset i løbet af en 5-årig periode, jf. lovforslagets § 29, stk. 5. Den 5-årig periode påbegyndes ved lovens ikrafttrædelsestidspunkt, uanset tidspunktet for ikrafttræden af lovens § 32 om ændring af navnelovens § 18.

I forbindelse med implementeringen af ministerialbogsføringens afskaffelse er det hensigten, at man ser nærmere på muligheden for at sikre, at der efter overgangen udstedes neutrale navneattester, der ikke indeholder embedsstempler med kristne symboler.

Til kapitel 11

Til § 33

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale gyldighedsområde. Bestemmelsen indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at loven ved kgl. anordning kan sættes i kraft for Grønland med de ændringer, som de grønlandske forhold tilsiger.

Den 1. januar 1992 overtog Færøerne navneområdet som særanliggende. Det fremgår af navneloven, at den ikke gælder for Færøerne, og loven kan ikke sættes i kraft for Færøerne. Lov om personnavne, jf. lov nr. 193 af 29. april 1981, er sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 549 af 21. august 1986. Navneloven kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Grønland, men dette er endnu ikke sket.

Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning er sat i kraft for Færøerne ved kongelig anordning nr. 37 af 22. januar 2002 og er senest ændret ved kongelig

anordning nr. 398 af 20. april 2010. Lov om ægteskabs indgåelse og opløsning er sat i kraft for Grønland ved kongelig anordning nr. 307 af 14. maj 1993 og er ændret ved kongelig anordning nr. 321 af 26. april 1996.